
Zápis ze zasedání Ekonomické komise AS UK ze dne 22. února 2024

Přítomní: doc. Mgr. Cyril Brom, Ph.D. (MFF), Mgr. Kristýna Bubeníková (PřF), prof. RNDr. Jan Černý, Ph.D. (PřF), Tereza Entlerová (3.LF), RNDr. Andrej Farkaš (MFF), PhDr. David Greger, Ph.D. (PedF), doc. MUDr. Karel Ježek, Ph.D. (LFP), PharmDr. Eduard Jirkovský, Ph.D. (FaF), Adam Karas (1.LF), Mgr. Jan Kranát, Ph.D. (ETF), Mgr. Veronika Krause (FTVS), Ing. Petr Pavlík, Ph.D. (FHS), PhDr. Mgr. Pavel Pečený, Ph.D. (ÚJOP), JUDr. Michal Říha, Ph.D. (PF), doc. Ing. Stanislav Smrček, CSc. (PřF), doc. PhDr. RNDr. Josef Stráský, Ph.D. (MFF), Mgr. Karel Šima, Ph.D. (FF), PhDr. Josef Voráček, Ph.D. (FTVS), prof. MUDr. Tomáš Zima, DrSc. dr.h.c., MBA (1.LF), doc. RNDr. Karel Fišer, Ph.D. (2.LF), Arnošt Polák (PřF), prof. Ing. František Zahálka, Ph.D. (FTVS)

Hosté: prof. MUDr. Milena Králíčková, Ph.D. (rektorka UK), Mgr. Martin Maňásek (kvestor UK), MUDr. Josef Fontana, Ph.D. (prorektor UK), Mgr. Jiří Chvátal (OAS), doc. RNDr. Ing. Vladimír Krylov, Ph.D. (proděkan PřF), RNDr. Věra Šťastná, Ph.D. (OAS), JUDr. Miroslav Sedláček, LL.M., Ph.D. (PF), Mgr. Monika Horáková, DiS. (PedF), Ing. Marie Klečková (tajemnice LFP), doc. ThDr. Pavla Damohorská, Th.D. (HTF), doc. RNDr. Jiří Dolejší, CSc. (MFF),

Program:

- 1) Představení kontextu a „politické“ zadání – Principy parametru A
- 2) Doktorandi
- 3) Studentokredity Bc + NMgr.
- 4) Profesní studijní programy, malé programy a strategické priority
- 5) Další postup projednávání
- 6) KENy

1) Představení kontextu a „politické“ zadání – Principy parametru A

Doc. Brom se ujal představení – Dlouhodobě na univerzitě probíhá diskuze o tom, jak rozdělovat prostředky na výuku a jak ji ohodnotit. V 90. letech byly stanoveny KENy (=koeficient ekonomické náročnosti), které jsou však dlouhodobě kritizovány zejména ze strany společensko-vědních oborů, které mají KENy velmi nízké, zatímco medicínské obory mají KENy nastavené vysoko kvůli dražšímu vybavení potřebnému pro zajištění výuky jejich studentů. KENy tak byly stanoveny asi 25-30 let nazpět pro všechny vysokoškolské obory a od té doby se nezměnily, proto v dnešní době nemusí odpovídat realitě, což UK reflektuje vlastním systémem přerozdělování prostředků. Jen část z nich je rozdělována dle KENů (85 %), zbylé jsou fakultám dané tzv. „na hlavu“ dle počtu studentů (15 %). Je tlak na to, aby byl mechanismus změněn a přepočítán. Nyní je zde proto představen dokument obsahující komplexní změnu financování v parametru A, jelikož KENy nejsou jediný problémový bod při rozdělování prostředků.

Prof. Králíčková – Dnes prezentovaný materiál obsahuje základní teze, ze kterých je třeba vyjít, pokud chceme vytvořit nový funkční systém. Je třeba jej vypracovat společně, abychom se na něm v rámci univerzity shodli. Ráda by, aby se jednalo o otevřenou diskuzi, kdy dnešním cílem je načerpat připomínky a komentáře k první předložené verzi podkladu, ze které následně vyjdeme. Musíme zjistit, kde jsou základní problémy – zda jsou to jen KENy, které nás trápí, nebo zda je třeba najít alternativní řešení problému jako takového. Cílem je, aby debata směřovala ke konsensu napříč fakultami a nerozdělila univerzitu. Bude ráda za poznámky a připomínky, jakým směrem se máme vydat, i kdyby se jednalo o návrh zcela nové cesty.

Mgr. Maňásek – Debata o fixu bude oddělena od debaty o jednotných tarifech a vnitřním mzdovém předpisu, to bude debatováno na komisi dne 19.3. Dnes je diskuze zaměřena jen na rozdělení významné části příspěvku na vzdělávací činnost, nejedná se o rozpravu o financování jako takovém.

Prof. Králíčková – Nyní probíhá diskuze s MŠMT o tom, jakou mají oni představu o nakládání veřejných vysokých škol s financemi, financování profesních studijních programů. Nyní ani ČR ani ona neznají přesnou představu MŠMT ani k tomu nemají od nich žádný konkrétní materiál. Až dojde k nárůstu prostředků na VŠ, který bude vyšší než jednotky procent, tak se můžeme bavit o kontraktivním financování na téma společenské objednávky.

Dr. Fontana – Musíme si na UK říct, kam chceme jít, bez toho, abychom se řídili tím, kam chce jít MŠMT. V koeficientu K dáváme některým parametřům jiné váhy než MŠMT, popř. máme vlastní ukazatele. Současně je možné pohled na diskuzi otočit i tak, že pokud se na UK nalezne shoda, tak můžeme názor komunikovat navenek a formovat tím diskuzi s ministerstvem o financování VŠ jako takovém. Můžeme náš konsensus využít, což nám pomůže k vyjednávání s ministerstvem a zároveň můžeme pro náš pohled získat i podporu od dalších VŠ. Vykročit si vlastní cestou bez toho, abychom věděli, co MŠMT zamýšlí, může být složité, ale naopak je to prostor pro inovace.

Doc. Brom – Byla zde poptávka po „politickém zadání“, abychom věděli, co po nás jako Ekonomické komisi vedení chce. Vedení nyní vidí jisté nespravedlnosti v současném systému přerozdělování financí, které chce diskutovat „padni, komu padni“. Co se týče vykračování: myšlenka je, že máme-li diskutovat vykračování stran KENů, tak můžeme stejně dobře diskutovat vykračování i stran profesních studijních oborů či studentokreditů.

Co se týče řízení zaměstnanecké platové politiky na fakultách, tak je jedním z možných postupů stanovení důstojné mzdy, kolik tam má být FTE a pak se peníze na fakulty pustí. Tímto směrem ale nechce vedení jít, jestli to pochopil správně. O výši důstojné mzdy se budeme bavit v souvislosti s novým předpisem, ale z hlediska high-level principu jde nyní o nastavení stroje, kterým se přepočítají peníze, ale mzdy si pak musí vyřešit fakulty a děkani.

Prof. Králíčková – Chceme, aby systém cílil k ekonomické udržitelnosti vzdělávací činnosti. Na univerzitě máme bohužel realizovanou i vzdělávací činnost na základě neudržitelných nebo ekonomicky vůbec nedomyšlených nastavení (typicky příliš mnoho předmětů za příliš nízké kredity apod.). Cílem je, aby systém myslel na ekonomicky udržitelnou vzdělávací činnost, protože doposud se na to ne vždy myslelo.

Mgr. Maňásek – KENy jsou poněkud zastaralá záležitost, a tak hledáme nový systém, jak finance rozdělit bez těchto přežitých ukazatelů.

Doc. Stráský – Nejvíce dnes čekal bod 7 „KENy“ a pochopil zadání tak, že KENy jsou na UK vnímány jako přežitek a nespravedlnost. Nechce mít pocit, že v tomto musíme žít, podobně byl vnímán kafemlejek, který byl po bouřlivých diskuzích odstraněn a nahrazen nespravedlností novou, jinou. Jeho osobní pocit byl, že se debatě o KENech nebudeme vyhýbat. Je třeba o tom mluvit a to celkově, kdy se téma nutně rozšiřuje i o další body, byť se na první pohled může zdát, že doktorandská reforma je částečně nesouvisející debata. Cílem je narovnat nespravedlnost jako takovou. Je třeba se ale zabývat ekonomikou UK, nemáme se na této komisi zabývat tím, jak se bude učit.

Doc. Ježek – Podporuje doc. Stráského. Nikdo nechce KENy přepočítávat, ale nevyhneme se tomu. Je třeba to otevřít, bez toho se neobejdeme. Jedná se o zásadní věc, obě strany ji považují za zásadní a koncept KENů je transparentní nástroj sloužící k tomu, aby se peníze skrze studenty dostaly na fakulty.

Dr. Greger – Trochu doufal, že materiál bude konkrétnější, a návrh vedení bude návrhem, jak by to mohlo vypadat. Tím, že se to nestalo, tak se KENům nevyhneme ani u diskuzi o Principech na rok 2025 a bude si třeba opět odehrát debatu o poměru KEN/neKEN. Očekává, že do doby, než budou KENy odstraněny, tak bude poměr ve prospěch neKENU navýšen např. o 5 %. Doufá, že staré mantinely budou odstraněny pro další rok.

Doc. Brom – Očekává, že toto bude opět řešeno s novými Principy 25, kdy jedno kolo této debaty nás letos ještě čeká.

2) Doktorandi

Doc. Brom – Byly zde připomínky, že má být toto téma řešeno paralelně, ale vedení si přálo otevřít to dohromady.

Dr. Fontana – Důvod, proč to chtějí řešit dohromady, je, že je to velké téma, fixu se to týká minimálně ze dvou částí. Kdyby MŠMT odstranilo ukazatel C, tak jej rozpustí do A a prostředky se tak dostanou do fixu. Budeme znát akorát poslední známou sumu a buď ji poté budeme zafixovávat nebo ji nějak předěláme. Ve výhledu je novela, diskuze je proto s tím spojená. MŠMT mění systém financování dle počtu studentů, výhledově se proto změní počet studentů v doktorských programech s nárokem na stipendium. V tu chvíli přestane mít smysl jít po hlavách, v budoucnu bude muset být systém jiný. Je to sice oddělené téma, ale je třeba jej probrat. Řada věcí není sporných, ale je třeba je prodiskutovat. Klidně si o této části můžeme pohovořit v březnu či dubnu, ale diskuze jako taková nemůže být odsunuta, protože je to stále se vším provázané.

Dr. Greger – Souhlasí, ale stejně by rád debaty oddělil. Je to řádově jednodušší diskuze než „fix A na Bc. a Mgr.“ Fakulty již nyní budou přijímat opatření a když *ex post* řekneme, že budeme počítat doktorandy, tak ty fakulty, které se přizpůsobily již nyní, dostanou ještě méně a budou na tom bité. Musíme to tedy říct ideálně brzy, jak to bude, mít výsledek této debaty již v dubnu by bylo ideální. Diskuze nad tím bude velmi jednoduchá v porovnání s fixem A. Dle něj je to snazší než výkonové indikátory, které se řešily loni, a mohlo by to být rychle projednáno v režimu společného jednání více komisí. Rád by to měl v Principech 2026, proto tady nechce plýtvat čas na relevantně jednoduché téma. Oddělit nám to pomůže věnovat čas důležitějším bodům.

Doc. Brom – je zde poptávka vedení, zda prostředky na SVV přidělit do balíku na doktorandy, zda to dává smysl nebo ne. Zároveň musíme nějak peníze rozdělit na fakulty a nesmí být penalizovány ty fakulty, které se již na reformu připravují a počty studentů snižují. Chceme najít nějaký férový vzoreček.

Dr. Farkaš – Debata má být oddělená, souhlasí s dr. Gregerem, protože je pro toto téma samostatná pracovní skupina, která se má tímto zabírat. Od nich nám má přijít požadavek s vzorečkem, ten nemáme tvořit my. Když se chceme bavit nad vzorečkem, jak se má číslo následně rozdělovat, tak to má být oddělená debata. Ptá se na toto dlouhodobě, např. zda tam bude či nebude zohledňována graduation rate, ale to není debata na dnes. Teď potřebujeme znát jen sumu, která vstupuje do A a která je spojena s doktorským studiem, a o té se zde můžeme bavit. O přerozdělování na fakulty bude samostatná diskuze, která musí být uskutečněna výrazně dříve, než jednání o Principech 2026. Tu debatu o vzorečku by rád probral na řádném jednání komise, kdy budeme mít v rukou jasná čísla.

Doc. Brom – Ve vzorečku bude hrát roli číslo z A, které je nyní 15 %. Bude část peněz z A omašličkována či nikoliv? To je potřeba si ujasnit.

Dr. Fontana – Do budoucna se bude s prostředky na SVV pracovat primárně pro doktorandy, prostředky se nejspíše rozpustí jinde, ale my je budeme brát primárně jako finance pro doktorandy. Druhá věc je, zda chceme jít tou částí, že to, co se nyní napočítává ve fixu za studenty doktorského studia, tak zda chceme i tuto část k tomu přidat. Pokud budeme za 5 let na polovinu doktorandů a budeme to počítat postaru, tak dojde k radikálnímu sestupu. Je tedy dobré si říct, zda to nebude konstantní a nezávislé na počtech. Je to zásadní změna, a proto to chceme řešit.

Dr. Říha – Upozorňoval již minule, že v podstatě nedošlo k tomu, že je to otázka prospektivní a problém až příštího roku. Pracoviště, která nabrala doktorandy nad průměr, tak na ně již letos nedostanou žádné prostředky navíc a již nyní nemají finančně kryté doktorandy z loňského přijímacího řízení. Není to tedy otázka budoucnosti, je to již nyní realita, upozorňováno je na to dlouhodobě. Doktorandi jsou pak reálně nabráni již 3-4 roky a pokud studují řádně, tak by se systém neměl rozhoupat, protože doktorandi byli nabráni dávno před tím, než se začalo o reformě hovořit. Zajímá jej – pokud se vezmou „pseudovolné“ prostředky na SVV, tak jak se rozdělí? Nelíbilo by se mu, kdyby to šlo dle klasického A+K, protože doktorské studium hraje a mělo by hrát dle jiných pravidel. Můžeme tam pracovat např. s graduation rate.

Doc. Brom – To je opět součástí debaty o vzorečku, které bychom se chtěli dnes vyvarovat.

Dr. Fontana – Různé součásti UK přistupovaly k reformě jinak, historickou paměť si zde ale potáhneme ještě dlouho. Vzoreček je součástí debaty, s SVV je třeba počítat, ale je zde nyní otázka, jak naložit s podílem A počítaným za doktorandy, k němuž se zde zase vrátíme. Ke změně toho, zda bude graduation rate součástí vzorečku či nikoliv, se dostaneme příště.

Prof. Králíčková – Něco je třeba vázat na to, zda bude přijata novela a kdy. Kdyby byla přijata, tak by byla navýšena váha graduation rate. Nově není stanovena dle hlav, ale dle podílů instituce za posledních 5 let, tedy za roky 2018-2022.

Dr. Říha – Když se bavíme o SVV, tak se bavíme o SVV minus GAUK?

Prof. Králíčková – Ano, přesně tak.

Dr. Greger – Mít to omašličkované za něj ne, separátně vedené v rozpisu ano, ať se k tomu můžeme pak někdy v budoucnu vrátit. Je pak na fakultách, jak s těmi prostředky budou pracovat. Vzoreček chceme, graduation rate také, i MŠMT jej bude měřit. Chce se doptat na 15 %, co je to přesně? Peníze na stipendia jsou zvlášť, ale pak máme v A také naroubované studenty specifických studijních programů včetně Ph.D. programů, které mají vlastní váhu, ale také se pronásobují KENem, tedy KEN se nám opět vrací v doktorandech. Neví tedy, kde se nyní vzalo těch našich 15 %?

Dr. Fontana – Váha 8 v graduation rate není v A, ale v K. Osmička je násobení doktoranda v graduation rate, kde je špatný, tam bylo politicky řečeno, že bude 3, poté 5 a poté 8, aby celkově byla v graduation rate váha vyšší.

Dr. Greger – KEN tam tedy je?

Mgr. Maňásek – Ne, KEN v tomto výpočtu. V A je KEN schován v celé té části, kde se počítají studenti. Počítají se studenti rovnou pronásobením KENy, podruhé se počítají prosté počty studentů a dají se tomu váhy 85:15.

Dr. Greger – Kdyby tam KENy zůstaly, tak je to dle něj velká provokace.

Dr. Fontana – Do peněz na doktorandy nyní vstupuje kapitace, která bude za pár let klesat a spolu s tím i přepočtený poměr. Pokud chceme konstantně vyčleňovat na zajišťování doktorských studijních programech nějakou sumu, tak si nyní, kdy končí kapitace, musíme říct, zda to vůbec chceme. Jak se to napočítá je věc jiná. Systémově jde o to, že se nenavrhují zamašličkování. Doposud tekly finance na stipendia za hlavu, do budoucna nebudou a suma bude nezávislá na počtu hlav. MŠMT nám říká, že máme nabírat méně doktorandů, což by ideálně mělo vést k většímu graduation rate. Mechanismus výpočtu je na další diskuzi.

Dr. Greger – Neumí posoudit 15 % bez znalosti výpočtu a bez toho, aby věděl, co v tom je. Potřeboval by výpočet nejprve vidět, teprve pak by souhlasil, ať je to 15 % a nemění se to. Máme ale i C a A 15 %, které jsou ale v odlišných poměrech, jelikož A je částečně pronásobeno KENy a C není.

Dr. Šťastná – Základní úvaha byla, že na doktorské studiu se vydělává určité množství peněz, a to dvěma základními proudy. První je na zabezpečení doktorských studijních programů, to se počítá přes A, druhým proudem jsou stipendia. Chceme se podívat, že toto jsou prostředky, které si UK vydělává na doktorské studium. Pojdme si to vzít jako samostatný blok (pregraduální a doktorandi) a bavme se o rozdělování prostředků na zabezpečení studijních programů, zda jich potřebujeme tolik či zda se bude snižovat počet studentů. A pak zde bude zbytek, který můžeme využít na stipendia, a který nám bude říkat, kolik můžeme doktorských studentů přijmout. Otázka, která se chtěla tímto materiálem primárně vyřešit, je, zda souhlasíme s tím, že se u pregraduálních a doktorských programů povede oddělená diskuze o tom rozdělování prostředků.

Doc. Brom – V parametru A zkrátka lékařská fakulta dostane 3,5x více za doktoranda jak FF, což může působit výrazně bizarněji než u pregraduálních studentů. Rádi bychom o tom vedli debatu, byť bude náročná. Je to navázané na to, zda A půjde na doktorandy.

Doc. Stráský – Souhlasí s konceptem SVV minus GAUK plus C plus část A. Umí si představit, že se to nasype na jednu hromadu, která bude mít vlastní Principy. Součástí bude i částečně historický počet studentů, částečně současní studenti, graduation rate, vědecký výkon. Zda tam budou KENy nebo ne a v jakém poměru, to je k diskuzi, můžeme se hádat o tom, zda doktorand stojí stejně či nikoliv. Dovede si představit konstrukci, že dáme balík na hromadu, který bude různě velký, a jak se budeme bavit o vzorečku, tak se i ten balík bude měnit. A k tomuhle balíku bude vlastní vzoreček, vlastní Principy, se kterými ale někdo musí nejprve přijít, abychom se o tom mohli bavit. Myslí si, že nakonec z A nejspíše vyndáme mezi 10-20 % a ten zbytek na bod 7.

Dr. Farkaš – Potvrzuje se to, že diskuze se zamotala a měla by být oddělena. Již nyní se smíchalo více témat, z čehož je zmatek. Idea toho spojit C a SVV nepůjde na projednání řádné jednání Ekonomické komise, je to problém, který je aktuální, ale sem zcela nepatří, protože to je problém doktorských stipendií. Zajištění výuky v doktorských programech je něco, co do výpočtu vstoupí, ale opět by to mělo vstoupit jako potřeba. To, že snížíme počet studentů v doktorských programech, kdy zároveň nebudeme rušit doktorské programy jako takové, nezpůsobí to, že nám klesne potřeba výuky. Jednoduše nám jen na předmětu klesne počet studentů. Předmět však bude mít na pedagogy stejné nároky, pořád bude třeba ty předměty odučit. Pokud budeme udržovat a otvírat stejný počet doktorských programů, tak náklady nebudou zásadně nižší. Je potřeba zajistit výuku doktorandů a k ní se váže konkrétní finanční potřeba, kterou bychom měli vzít za základ debaty. Když snížíme počet studentů a udržíme počty programů, tak budou nároky na výuku víceméně podobné.

Prosí o předložení vzorce na dalším jednání komise, ideálně kdyby na jednání přišel někdo z pracovní skupiny pro doktorské studium. Ta by měla přijít s návrhem, který budeme moci následně diskutovat. Sem je třeba přijít s číslem, u kterého si nemyslí, že se bude zásadně měnit.

Prof. Králíčková – Dovolí si nesouhlasit. Zde se máme bavit o fixu a toto je část fixu. Potřebujeme ale dojít k tomu, jaká část fixu to bude. Pracovní skupina má daleko širší oblast, kterou řeší, a otázky týkající se ekonomiky dle ní patří stále na Ekonomickou komisi AS UK. Domnívá se, že je třeba si tu diskuzi odehrát zde. K počtu studijních programů: hodně to bude o tom, jak udržitelnou chceme mít vzdělávací činnost na UK. Doktorské studijní programy se od sebe liší, někde předměty jsou, jinde ne. Jsou fakulty, které pro doktorandy nevypisují velké množství předmětů, většinu náplně studia tvoří vědecká práce, jinde je to naopak. Úvaha by měla směřovat k ekonomické udržitelnosti. Při snížení počtu doktorandů se může stát, že najednou budeme mít pokles o 50 %, ale je třeba mít na paměti ekonomickou udržitelnost i u doktorských studijních programů. Roztříštěnost našich studijních programů je velká rarita, naši evropští partneři mají daleko širší studijní programy. I my si můžeme udělat širší program a dát do něj specializaci a např. sdílet některé předměty.

Mgr. Maňásek – Příště bude na Ekonomické komisi 19. března prezentován vzoreček rozpočítávání peněz na doktorská stipendia, která přijdou pro rok 2024. Určitě se ale nebude probírat, jak bude vypadat vzoreček na rok 2025, jelikož tou dobou nebudeme mít ještě informace, jak s tím hodlá MŠMT naložit do dalších let. Jak to chceme oddělit z A či jak s tím pracovat v roce 2026 je součástí této debaty, ale můžeme to probírat paralelně a vést to jako další podbod.

Doc. Brom shrnul debatu – Jako první se bude řešit C, potažmo C+SVV. Členové komise nyní čekají, až vedení se vzorečkem a s čísly přijde. Pokud někdo nesouhlasí s principem, že by se A nemělo vůbec vydělovat, tak je třeba ten názor vyjádřit.

Doc. Fišer – Zajímá jej, zda je široká shoda na tom, že ekonomická náročnost mezi postgraduálními programy je stejná? Protože dle něj není, různé programy mají různou ekonomickou náročnost, byť by rád vypustil z debaty slovo „koeficient“.

Dr. Farkaš – Není možné zcela obejít skupinu pro doktorské studijní programy, to oni mají přijít s komplexním návrhem potřeb doktorských programů, my se máme pak zaobírat jen ekonomikou. Rád by se vyhnul spojení těchto debat. Proto chce, aby nám byl zaslán návrh ekonomických potřeb doktorských programů na základě výstupů skupiny pro doktorské studijní programy. Ekonomická komise pak bude řešit jenom finanční zajištění. Ale bojí se toho, že se debata roztříští mezi dvě grémia, kdy obě budou mít jiný názor a dopracujeme se k paskvilu, který nebude příliš funkční. Přimíchávat do toho C opět zbytečně zamotává debatu.

Doc. Brom – Bylo by dobré, kdyby na subdebatu o doktorandech přišel pan prorektor Křišťoufek.

Dr. Šima – Relativně se shodneme na oddělení debat. Jsou zde tři kanály se zdroji na financování doktorandů, které jsou propojené a které budou vždy nutně propojené. Finance na zabezpečení budou závislé na počtu stipendií, počet studentů bude hrát roli atd. Otázka zůstává ne „jestli“ oddělit, ale „kolik“ oddělit v A. Jeden návrh je zafixovat celkovou částku na současné výši 15 %, pro což by nebyl. Pokud výrazně klesne počet studujících, tak nevidí důvod pro zdůvodnění, aby fakulty dostaly stejné prostředky na menší počet studujících. Mechanismus je třeba promyslet, ale nebyl by pro to to zafixovat. Mimo jiné i proto, že náklady na doktorské studium se často skládají z nákladů na výuku jen z malé části.

Dr. Greger – Doktorandi jsou součástí debaty o A, ale pořád by se přikláněl k tomu, aby se diskuze oddělily, jelikož to bude na dlouho a je třeba se věnovat i jiným tématům. Jakmile se prostředky rozpadnou na fakulty, tak se začnou všichni předhánět a bude zároveň probíhat i diskuze např. o tom, jak naložit se studenty, kteří se vrátí po přerušení studia. Bude třeba metodické vedení, jak postupovat. To budou věci, které se budou přirozeně otevírat, když se na fakultách najednou zjistí, že na tato stipendia nejsou prostředky. Obává se, že věcnou diskuzi od té finanční nelze oddělit, jinak se pak ztratí kontext toho, co to vlastně pro fakulty znamená.

Prof. Černý – Je rozhodně pro rozdělení debat. Již 10-12 let zažívá volání po tom, aby se vyčíslilo, kolik přichází na fakulty a na oborové rady na doktorské studenty. Předsedové obor rad mají pocit, že do doktorského studia není dáváno skoro nic, že tyto finance sice přitečou, ale dotuje se z nich vše ostatní. Když se to vyčíslí, tak to bude velmi důležitý krok. Tyto peníze nyní nejsou vidět, jsou součástí jednoho balíku, chybí mašlička „doktorské studium“. Krize se má využít pro budovací aktivitu a optimalizaci našeho fungování. Externí evaluační komise, včetně té mezinárodní, nám ukazují, že naše fragmentace je enormní a přijde mu, že snížení počtu studentů může být velmi pozitivním krokem a možností k zamyšlení se, zda to nejde dělat lépe. Oborová rada se 100 lidmi není něco, co bychom měli mít. Řešme to tím, že budeme překreslovat hranice oborových rad. Nesouhlasí s tím, aby se do jednoho balíku hodily peníze z SVV a další. Dovede si představit, že by to fungovalo, ale bylo by lepší zachovat již fungující praxi. Peníze na SVV nejsou jen na doktorské studium, ale na rozvoj vědecké činnosti, a to i v magisterském studiu. GAUK i SVV mohou fungovat jako motivační prvek i pro magisterské studium. Bojí se, že pokud to převedeme do balíku pro doktorská studia, tak že se tato možnost zcela zlikviduje. Stipendijní věci by kombinoval s A, ale ne s SVV.

Dr. Říha – Chce podpořit názor prof. Černého stran pregraduální vědy. Zůstane GAUK, ale nezůstane systém vytváření studentských týmů, tzn. nějaký grass rooting směrem k doktorskému studiu, což je záhodno. Je to však na periferii zájmu a tímto se to ještě více vytlačí. Když se bavíme o fixu, tak bude po schválení novely putovat směrem nahoru. Za předpokladu, že bude minimální mzda růst stejně, jako rozpočet UK, tak to půjde o 15 %. Pokud bude minimální mzda růst rychleji než financování UK, tak to bude třeba zvýšit na 15 %, resp. se zmenší částka koláče určená na provozní náklady, jelikož porostou stipendia v rámci A balíku. Fix je spíše virtuální záležitost, fluktuace může být daleko vyšší a 15 % je jen virtuální fixace, která nebude mít dlouhého trvání.

Dr. Jirkovský – Parametr graduation rate je dobrá příležitost i pro obory, které jsou velké a nemají dobrou úspěšnost, aby se mohli oživit a byli efektivnější. Nedávejme graduation rate jen do stipendií, ale částečně to dát i do fixní části. Když se

v návaznosti na novelu nabere méně studentů, tak to může motivovat oborové rady k přeskupení a lepšímu fungování. Počítá se, že graduation rate nebude v první fázi vůbec počítána, nebo jak? Nepochopil to moc, prosí o dovysvětlení. Prof. Králíčková – Letos graduation rate nebude hrát takovou roli, musíme se držet schválených Principů, ale zároveň musíme počítat s tím, že MŠMT již nepočítá ukazatel C na hlavu, ale počítá v ukazateli C se zafixovanými částkami. Tam tedy graduation rate nemůže dostat ani prostor, musíme s tím zacházet v mezích nám daných. MŠMT bude s graduation rate pracovat ve chvíli, kdy se schválí novela. Když se navýší prostředky na stipendia, tak graduation rate dostane větší roli. Zároveň když budeme implementovat změny, jež jsou popsány v materiálu, tak se i tam může graduation rate promítnout.

Doc. Brom závěrem shrnul debatu o tomto bodu – Panuje představa, že SVV je vhodné použít navrženým způsobem, ale máme disentanční stanovisko, že je třeba pamatovat i na magisterský výzkum, na který se SVV používalo, na který je třeba nezapomenout.

3) Studentokredity Bc + NMgr.

Doc. Brom – Celý bod se týká myšlenky, že by se část fixu nedávala na hlavu, ale za studentokredit krát něco. Je tedy třeba probrat, co si o tomto směru myslí členové Ekonomické komise.

Dr. Farkaš – Největší problém tohoto uvažování je, jakou váhu má kredit napříč univerzitou, protože se to liší nejen napříč fakultami, ale i napříč studijními programy a předměty. Pokud nejsme schopni držet váhu jednoho kreditu konstantně napříč UK, tak to nemá žádný smysl při rozdělování financí. Jakmile bude kredit mít stejnou váhu napříč studijními programy, tak bude mít smysl to takto přepočítat, ale do té doby počítat s kredity nejde.

Doc. Brom – Částečně by se to dalo normalizovat zprůměrováním kreditů na fakultu.

Dr. Říha – Nyní kredity reflektují náročnost pro studenta, nikoliv náročnost pro pedagoga. Zároveň si studenti prezenčního studia mohou zapisovat i předměty určené pro kombinované studium, což také může výrazně vytvářet nerovnováhu.

Prof. Zima – Je to jednou z variant, jak systém předělat. Je zde otázka na vedení, jak zajistit stabilitu pro další ročníky dle dat z předchozích let. Zároveň je třeba myslet na to, jak se historicky k váze kreditů došlo, u některých studijních programů došlo k odhadu váhy dle toho, aby se naplnilo pravidlo 60 kreditů na rok. Bylo by dobré udělat revizi na fakultách a vyrovnat to. Je však třeba rozpracovat robustní datový set.

Dr. Fontana – Data jsme schopni získat, mají je, ale při zavádění tohoto systému bude třeba je zkultivovat. O problémech ví, ale stále jim přijde vhodné se nad tím zamyslet. Přepočet na hlavy již nebude možný, studentokredity nejsou dokonalé, ale mohly by být spravedlivější než stávající model. Některé systémy v zahraničí s tímto modelem pracují a jistou váhu jim dávají, byť to není 100% parametr.

Prof. Zima – Provázat parametry by bylo zajímavé, podívat se na to, jak to vychází, když se vezme fixní stav. Bude možná nutné to korigovat, jsou obory, které mají méně studentů, ale hodně kreditů.

Prof. Černý – Je zde ctěno zákonné pravidlo, že je 60 kreditů za rok, a již existující programy byly na tyto kredity rozděleny. To, že to není kompatibilní s evropským vzdělávacím systémem, je jiná věc. Ale máme zde akreditační řízení, která by měla držet normu, kompatibilitu a srovnatelnost kreditového hodnocení. Bylo by dobré od toho oddělit výchovný stimul tohoto přepočítávání. Zároveň to nemusí být odpovídající, protože to nezohlední studenty, kteří u zkoušky neuspěli nebo ji vůbec nevykonali. Pedagog reálně odvedl svou práci, ale nikde to nebude zohledněno, a naopak by to kvalitě studia uškodilo, jelikož to není motivační. Nemáme zde jen supertalentované lidi a je špatná cesta snažit se o 100% graduation rate.

Prof. Králíčková – S tímto souhlasí, je však třeba studenty podporovat po jejich cestě. Nikdo ale nemíří na 100 %, optimální je držet graduation rate okolo 70 %. Bohužel jsou ale studijní programy, kde se to tomu neblíží. Musíme se každopádně držet evropské systematiky kreditového hodnocení. To, že u nás není ideální, neznamená, že se nemáme snažit o nápravu tohoto systému.

Mgr. Maňásek – Pokud zde bude podnět, abychom v systému počítali i s neúspěšnými pokusy o zkoušku, tak jsou s tím schopni pracovat.

Dr. Greger – Studentokredit za něj ano, u nich na PedF to zavedli a nějak to funguje, byť ne optimálně. Od prosince si zjišťuje, jak vypadá financování na jiných univerzitách, a na jedné z nich hrají studentokredity velkou roli pro rozdělování financí mezi jednotlivé fakulty. U této VŠ je však rozptýl KENů daleko větší než na UK. Důvodem, proč nerozdělovat prostředky na studenty dle hlav, je např. že napříč studijními programy jsou věci, které jsou velmi podobné. Např. náklady na přednášky jsou všude stejné nehledě na to, zda se jedná o filozofii nebo medicínu, byť náklady na semináře se samozřejmě liší. Můžeme nastavovat parametry pro přednášky vs. cvičení, laboratoře apod., kdy to jsou naprosto odlišné předměty. Na PedF zkoušeli mnoho věcí, např. počet odučených hodin, ale tento postup zamítli. Další cestou byl studentokurz, což je podobné, ale funguje to hůře. Ale nakonec skončili stejně u studentokreditů, které u nich fungují. Existuje výpočet, ale v diskuzi se bez něj dále nedostaneme. Zda by tento systém mohl fungovat na univerzitní úrovni, tak k tomu potřebujeme vidět data, aby si s nimi mohl hrát. Dokud nebude diskuze vedena nad daty, tak není možné diskuzi otevřít. Je také možné limitovat meziroční nárůst graduation rate u přidělených kreditů, stejně jako byl limitován počet navyšovaných studentů. Kdyby byl příliš velký nárůst, tak to můžeme omezit. Sice je nárůst vítán, ale extrémní změny z roku na rok nejsou vhodné.

Doc. Brom – V prosinci jsme ale data nechtěli, proto není chyba vedení, že nám je nedodalo.

Dr. Fontana – Neformálně diskutovali, jak na PedF tento systém funguje, aby si udělali představu, zda je vůbec možné, aby se to dalo na implementovat. Myslí si, že míra šumu je tam menší. Některé technické parametry, jako je např. zastropování, jsou k diskusi. Touto cestou se můžeme jít podívat a zjistit, zda je to rozepisovatelné dovnitř, jinak ale

zůstaneme na hlavách. Každopádně jít cestou počtu odučených hodin by bylo také špatné, jelikož to vede k inflaci, kterou nechce jít.

Karas – Připojí se k prof. Černému, nemyslí si, že je to dobrý nápad. Kredity by měli odrážet náročnost studia pro studenty a liší se mezi fakultami. Kredity však reálně neodrážejí finanční náročnost pro fakultu a pro vyučující. Je možné mít stejné kredity za předměty, které jsou přednáškové i za předměty vyučovaných v menších skupinách. Nezdá se mu to jako ideální systém, jen se nahradí KENy něčím podobným, co nazveme odlišně.

Doc. Brom – Po studentokreditěch zde byla poptávka, která vznikla ze strany některých lékařských fakult. Byla poměrně silná, a to i z důvodu, že graduation rate je zde poměrně veliký, zatímco jinde je nízký. Současný systém peněz na hlavu byl vnímán jako nespravedlivý, prostředky se pak přelévají někam jina. Vnímaná nespravedlnost je v tom, že někdo má mnoho studentů, ale nedovede je do konce. Výuka přepočtená na absolventa je pak velmi drahá. Dále je třeba přemýšlet nad cenou materiálu potřebného k výuce. Je třeba myslet i na velikost studijních skupinek, do toho výpočtu to může vstupovat, jelikož výuka pěti studentů je něco jiného než přednáška ve velké aule.

Dr. Šima – Má-li to být výkonový indikátor, pak je třeba si klást otázku, jak se to odráží na ekonomickou náročnost. Protože doposud jsme byli přesvědčení, že hlava tuto náročnost odráží. Toto číslo je určeno k tomu, aby počítalo výkon studentů, a ne výkon instituce, potažmo celkové prostředky. Také je třeba si klást otázku, jaký typ motivace to bude. Chceme zefektivnit výuku, ale zároveň to nesmí mít negativní dopad. Počty studentů na předmět jsou jiné, tím pádem mají studentokredity vždy jinou hodnotu. Pokud se tento indikátor bude používat, tak by se měl používat nelineárně.

Doc. Brom – Je třeba vzít v potaz, že máme velké přednášky, ale pokud máme velké přednášky a chodí tam 5 lidí, tak je to problém vedoucího daného programu. Není možné to počítat na reálný počet studentů, ale třeba myslet na typ výuky, přednáška vs. laborať.

Dr. Fontana – Doteď je to na hlavu. Musíme nějak promyslet, aby se odrazila reálná provedená práce na výuku. Pokud však bude mnoho studentů končit rok jen se 30 kredity, tak se to samozřejmě na financování odrazí. Když ale všichni budou mít stejný průběh studia, tak se neodrazí.

Dr. Šima – Nemyslí si, že je studentokredit srovnatelný napříč formami a typy výuky.

Prof. Králíčková – Studentokredity jsou reálně jemnější indikátor než počty hlav.

Dr. Pavlík – Proč zde mít systém, který není popsán, když nebudeme vědět, jak se podle něj co rozděluje? Bavíme se zde o fakultách, které jsou svébytné, ale čím bude systém složitější, tím víc je možné ho obehát. V čem bude jiný než vážený KEN? Vrací se obloukem zpět k tomu, proč tato debata vůbec začala. Je zde nespravedlivé odměňování a jediný způsob, jak to překonat, je, aby byla zavedena důstojná mzda pro VŠ pedagogy na různých úrovních. Měli bychom se shodnout na základní důstojné mzdě a pak je jedno, čím to bude násobeno. Nechceme systém, který povede k tomu, že se budou hrát hry. Máme zde mnoho programů, které nevykazují vysokou úroveň úspěšnosti. Student se zapíše v prváku a pak do školy nechodí, kredity za něj nejsou, ale už od druháku musí něco dělat. Ale co studenti, kteří dojdou ke státnicím a nedokončí? My je odučili, 120 kreditů mají a zase přichází vážení a my za ně nic nedostaneme. Je třeba mít rozumně nastavené platy pro všechny, aby ti, co mají málo, nebyli pod hranicí přežití v Praze.

Dr. Fontana – V bodě 6 je popsáno, že ten popis a výpočet má být vytvořen prací v užší skupině. Nikde v návrhu není, že se mají vážit přednášky/praktika apod. Jsou i modely, kde se pracuje s jiným parametrem. Pokud si řekneme, že nevýhoda zde převažují nad výhodami, tak to můžeme změnit.

Dr. Pavlík – Nemůže říct, zda výhody převažují nad nevýhodami, pro něj je to černá skříňka.

Dr. Fontana – Pokud se budeme předem dívat, na kolik si přijde která fakulta, tak to nikdy nevyjde a neshodneme se.

Prof. Králíčková – Cílem je, aby byl systém motivační a vzdělávací činnost udržitelná. Nebyli jsme doposud nuceni přemýšlet, zda je který studijní plán dlouhodobě ekonomicky udržitelný. Tento systém ale chce, abychom se na ekonomickou udržitelnost dívali. Systém založený na hlavách má nevýhody.

Doc. Brom – Návrh je tedy platit jen za 1/60 hlavy a za rok se to poskládá dle kreditů.

Prof. Černý – Mnoho z nás si udělalo začátkem roku analýzu toho, jak předmět dopadl v loňském roce. Se studenty, kteří neprošli na první pokus, měl ve výsledku více práce než s těmi, kteří uspěli. Ve výsledku tedy ti, kteří kredity nedostali, byli pro pedagogy daleko náročnější, proto je proti zavedení studentokreditů.

Mgr. Bubeníková – Na biologické sekci není studentů málo, ale primárně je výuka přes volitelné předměty. Často se ale děje, že se studenti zapíší, chodí, ale pak nejdou na zkoušku jen proto, že kredity nepotřebují, ale studium předmětu jim pomůže s přípravou na státnice.

Prof. Králíčková – Je důležité toto slyšet, každá fakulta má jiný příběh a zkušenosti.

Dr. Krylov – Má podobnou připomínku jako kolegyně. Jsou zde velké rozdíly mezi fakultami a studijními programy. Někde jsou podmínky dané natvrdo, studenti se předmětu nevyhnou. Ale na PŘF je liberální systém, možnost vytvořit si svůj studijní plán na míru, a tak si zapíší více předmětů, u kterých pak ale nechodí na zkoušky. To je specifikum již na úrovni fakult, ale jsou fakulty, které mají studium postavené více rigidně a další, které jsou více liberální a berou možnost individualizace jako výhodu.

Doc. Brom – To, že si student vychodí kurz navíc a dokončí pak ročník, je irelevantní. Bude zastropován maximální proplácený počet kreditů, kdy se více jak 60-65 kreditů se za studentorok nedá.

Dr. Říha – Bavíme se o tom, co se má proplatit, ne o tom kdo se co naučil. Je třeba aby se studenti skutečně vzdělávali a něco si ze studia odnesli.

Doc. Dolejší – Právě studentokredity měří kredity, což je záležitost vykazatelná, ale co je hůř měřitelné, je pozitivní efekt na mladé lidi, kteří neuspějí, ale přesto si něco ze studia odnesou. Kredity na jednotlivých fakultách nejsou a nemohou být jednoduše kombinovatelné, jsou závislé na motivaci a zájmu studentů. Má smysl stanovovat srovnání pomocí kreditů v rámci oborů, ale mezi obory to smysl nedává. Je navržena nějaká proměna a měli bychom se starat

o to, co tato proměna měří, a to se až následně pokusit kvantifikovat. Jsou to dvě různé věci a je třeba dojít konsensu, co studentokredity měří, co neměří a k čemu jsou. Diskuzi by tedy rád rozpracoval.

Doc. Stráský – Studentokredity podporuje a chápe je jako korekce počtu studentů. Nerad by, aby se od toho očekávalo něco, co čekat nejde. Je to jen jiné měření počtu studentů, správnější, lépe to měří náš vlastní výkon než tím, kolik lidí se zapsalo do studia. Bude nás to kultivovat v tom, jak máme nastavené studijní programy ve vztahu ke kreditům. Zároveň to bude kultivovat i ve směru graduation rate. Vidí zde tedy mnoho pozitivních efektů, které jsou pro něj důležitější, než zmíněné a legitimní negativní efekty. Studentokredit je způsob, jak lépe přepočítat studenty, některým fakultám to pomůže, a to zejména těm, které nechťejí sahat do KENů. Budeme studentokredity násobit nějakými novými KENy nebo tu ekonomickou náročnost vložíme do speciálního počítání studentokreditů? Druhé zmíněné mu přijde nemožné.

Dr. Fontana – Jedna možnost je nahradit hlavy studentokredity, a to následně něčím násobit. Tak je ten návrh postaven. Zjednodušujeme vlastně systém KENů.

Mgr. Krause – Diskuze o studentokreditěch bude odlišná, pokud do ní zahrneme nějaké korekční mechanismy, než když se budeme bavit jen o studentokreditěch jako takových bez korekcí.

Polák – Co se stane s transferovými kredity, které student splní na jiné fakultě? Pak je domovská fakulta, která nyní dostává peníze za hlavu, bez ohledu na to, kde jsou kredity splněné, ztratí.

Doc. Brom – Ano, ten návrh to takto nyní obsahuje. Mohlo by to ale bránit propustnosti studia.

Dr. Říha – Když student získá 66 kreditů a 6 je ze studia na jiné fakultě, tak komu se započtou, když bude limit pro proplacení 60?

Mgr. Maňásek – Rozumí, děkuje za podnět, budou se tím zabývat, ale je již pouhá technikálie.

Dr. Greger – Model by měl mít další váhy pro jednotlivé typy studentokreditů, jako je např. velikost studijní skupiny. Návrh vedení je zatím méně progresivní, a zdá se mu, že to může vést k poměrně malým změnám. Proto s tímto nesouhlasí, nenaplní to naše očekávání odpoutat se od KENů, ale chápe, že to je zatím jen návrh. Systém si představuje jinak. Co se týče přepisování kreditů, tak to je naopak žádoucí, vypadne to z K a bude to lépe zohledněno. Profesní a některé další studijní programy mají navíc programy více svázané z důvodu navazujících zaměstnání, tedy se liší od neregulovaných profesí. Rád by tam viděl analýzu např. napříč lékařskými fakultami, jak moc se dají studentokredity chápat, zda jsou si alespoň v rámci obdobných programů podobné.

Dr. Fontana – Rozpad dle druhů jednotlivých studijních programů v návrhu zatím není, aby bylo možné to v tomto srovnávat.

Dr. Greger – Jeho dotaz směřuje k tomu, že studentokredity řeší jen to, co řekl doc. Stráský, nechápe pak ale diskuzi o ne/profesních studijních programech. Měl za to, že se studentokredity chovají jinak u profesních a neprofesních studijních programů. Nabyl dojmu, že u lékařských fakult je to přesnější měření studenta, ale to je dle něj málo, měly by zobrazovat něco více mezi (ne)profesními programy.

Dr. Fontana – Když se budou studentokredity více a hlouběji analyzovat, tak mohou měřit více. Korekční mechanismy jsou uvedeny na konci dokumentu. Když bude princip studentokreditu opuštěn úplně, tak jiné analýzy nejsou. Mnoho věcí se z něj dá logicky spočítat a dalo by se podívat napříč UK, zda tam jsou nějaké shluky, ale jen za předpokladu, že se studentokreditem budeme počítat. Pokud s tím nebudeme počítat, tak to nám samotné hlavy studentů neposkytnou.

Dr. Greger – Rozumí, dle něj je to vyjádřením diskuze, že máme jít dál, že toto nám moc nepomůže. Vítá, že jsou otevření dalšímu pracování se studentokredity za předpokladu, že se přijmou jako základ.

Doc. Brom shrnul debatu – Studentokredity nebyly v tuto chvíli shozeny ze stolu, ale panují na ně rozdílné názory. Od pozitivních a rozpracovávacích až po spíše negativních. Panuje zde mnoho výhrad, které si vedení zapsalo a pokusí se je reflektovat.

4) Profesní studijní programy, malé programy a strategické priority

Doc. Brom představil bod, který se týká dalším možných korekčních mechanismů systému mimo KENů. U profesních studijních programů vedení navrhuje, že by se měly bonifikovat.

Dr. Fontana – Profesní studijní programy jsou téma diskutované na národní úrovni, měla by se do budoucna nastavit zvláštní forma podpory pro profesní studijní program. Je třeba si úvodem definovat, co to ten profesní studijní program je, nyní to bereme jen dle akreditace. Za našimi hranicemi není rovnítko mezi profesním a odborným, tedy toto nemá být jen zvýhodňování toho odborného, ale bude to diskuse nad tím, zda zde není takových studijních programů více než jen ty, které mají v rámci akreditace označení profesní, např. ty vázané na regulované profese. Diskuse bude jednak dovnitř o tom, co je „profesní“ program v širším pojetí. Takové programy zde existují, nejsou méně kvalitní než jiné a realizují se na řadě fakult, které jsou uvedené i v materiálu. Návazná otázka pak je, jaký bude náš tlak i na národní úrovni na posunutí a rozšíření definice. Dále chtějí diskutovat, aby tyto profesní studijní programy v širší definici měly trochu jinou ekonomiku. Navrhují koeficient o něco vyšší než 1, důvodem je např. horší možnost získávání externích prostředků.

Doc. Brom – Argument načel tak, že jsou zde studijní programy akademické, které si mohou přivydělat jinými způsoby (DKRVO) nebo v parametru K na mobilitách. Pak jsou ale studijní programy, které mají tuto možnost ztíženou, např. horší možnost vyjíždět na Erasmus, a tento návrh má být kompenzací směrem k nim. Je ale možné, že zjistíme, že to je polovina studijní programy na celé UK, jakmile rozšíříme tuto definici.

Prof. Králíčková – Už loni se MŠMT vyjadřovalo, že bude chtít téma financování těchto programů znovu otevřít. Bude se to promítat do K, ale repre komise řekla, že to do K nepatří. I na národní úrovni se toto téma otevřelo a příští rok snad MŠMT přijde s vlastním návrhem.

Mgr. Maňásek – Pro otevření toho tématu mají tři motivace. První je, že cítí, že jsou tyto programy bity v K na vědě a mobilitách. Druhý faktor je, že i na národní úrovni se s tím bude pracovat. Třetí věc souvisí se strategickými prioritami, jelikož profesní studijní programy budou naplňovat strategické priority státu.

Dr. Šima – Taky si kladl otázku, proč se tím zde zabývat, u MŠMT je situace nejistá. Ti mají nástroje podpory, a to je parametr P. Byl by velmi skeptický, že se na MŠMT povede v tomto ohledu systematictější reforma než to, že se přispěje na profesní studijní programy právě přes P. To může na ně protěct bez naší diskuse a rozhodování. Chtěl by vyjádřit skepsi, že bychom se měli orientovat dle slov, která zaznívají od ministerstva. Druhá věc je, jak si určíme, co jsou a nejsou profesní studijní programy. Znamenalo by to totiž hledat po jednotlivých studijních programech, zda se jich omezení v K či případně v jiném parametru také týká. Externí prostředky na výzkum by se totiž neměly profesních studijních programů týkat. Zajímalo by jej tedy, kterých programů se to týká a jakou to má logiku, kterou zde nyní nevidí.

Dr. Fontana – Musel by se vyřešit vztah s P, to je jasné. Kdyby se MŠMT rozhodlo jít čistě cestou P, tak je to jiná situace, než kdyby ministerstvo vytvořilo nějaký nový nástroj. Současně se ty programy nedostanou do P samy a pak je otázka, kdo si to vyjedná. Je otázka, zda bychom my neměli vygenerovat, co my považujeme za profesní. Před lety se do Principů dala podpora lékařských, profesních a malých studijních programů a až rok poté MŠMT zavedeno P. Vnímáme slabší postavení těchto oborů stran získávání prostředků, pojďme je tedy posílit. Pokud se shodneme, že takovou skupinu oborů nevidíme, tak takový koeficient nemusí vzniknout, ale přijde jim, že taková skupina zde existuje a je širší než to, co je nyní v P, i než to, co je akreditováno jako „profesní“.

Dr. Šima – Problém je v tom, zda se povede celková reforma financování VŠ do voleb. Pak bude daleko jednodušší jít přes P. Myslí si, že i jako UK bychom se měli snažit, aby bylo tímto směrem podpořeno širší spektrum programů a dostat jich do P více.

Prof. Králíčková – Souhlasí, zejména debata o nelékařských a sociálních programech je důležitá. Jedná se např. o psychologii a sociální práci, která podporu potřebuje. Zda se povede P takto rozšiřovat, je však otázka.

Prof. Černý – Ze všeho, co bylo v dokumentu představeno, zde nejvíce poskočil. Tady je okamžik, kdy budeme dělat distinkci mezi programy na UK, bude zde prostor pro další gaming. Bylo zde řečeno, že se zavede nový koeficient, kdy je možné, půdorys profesních studijních programů je širší než jen ty tak označené dle akreditace. Přijde mu, že se každá fakulta bude snažit najít co nejvíce programů, které jsou profesně orientované, což by bylo velmi nešťastné. Domluvme se, podpoříme psychologii a sociální práci, to je třeba podpořit i bez vazby na MŠMT. Neměříme ale systémové fungování UK jen kvůli tomu, otevřela by se tím Pandořina skříňka a v akademické obci by to nemuselo být vnímáno pozitivně. Nějaké věci je lepší neotvírat, byť jsou vedeny dobrým úmyslem.

Prof. Králíčková – Děkuje, je ráda, že by byl zájem podpořit alespoň psychologii a sociální práci. O nelékařských zdravotnických programech se již na ministerstvech hovoří, ale o těchto ostatních nikoliv. Byla by ráda, kdyby byla shoda na podpoře alespoň vybraných programů.

Prof. Černý – Toto téma může být zajímavé i pro sponzory a dárce UK, je možné na to získat peníze od lidí, kteří peníze mají a rádi je dají na dobrou věc. Toto je jiný koncept financování, ale je to téma, jak můžeme pracovat s pozitivními zdroji PR způsobem.

Doc. Dolejší – Také by viděl jako optimální, aby UK měla po omezené období za prioritu podporu konkrétního oboru, který ji potřebuje. Co se týče rozdílů mezi profesními a akademickými obory, tak by se bránil mechanickému kritériu. Osobně je vnímá tak, že to jsou obory, kde má úředník jasnou představu o tom, jaké odborníky by měla VŠ připravit, zatímco my akademici si řekneme, že studenty připravíme na to, co úředník chce, ale zároveň jim chceme přidat i nějakou míru flexibility, protože požadavky úředníků nejsou vždy aktuální a neodrážejí současnou praxi, kde to bude jinak. Tím se mnoho neliší od akademických oborů. Rozdíl zde nevidí moc velký, nevidí tedy ani důvod, proč některé obory výrazněji preferovat. Souhlasí však s podporou u oborů, na kterých se zde shodneme.

Dr. Pavlík – Otázka profesních oborů je otázka na stát, když to chtějí podpořit, ať to podpoří. Zdravotnictví má z hlediska vědy vlastní agenturu, kterou stát dotuje. Máme zde GAČR, TAČR pro některé profesní obory, které si na to mohou sáhnout. Je to dle něj priorita vlády, pokud MŠMT chce podpořit pedagogické fakulty nebo Ministerstvo zdravotnictví lékařské fakulty, tak to udělá napřímo, jsou to jejich profesní fakulty. Byl by proti tomu rozdělovat to v rámci UK, nedělalo by to dobrotu.

Doc. Brom – Nějakou dobu trvalo, než se P (PedF a LF) prosadilo, do té doby jsme měli odloupené prostředky, které jsme na tyto obory do té doby používali.

Dr. Krylov – Také si myslí, že není třeba profesní studijní programy bonifikovat, naopak by čekal, že si na sebe částečně vydělají stykem se soukromou či veřejnoprávní sférou, jelikož tam je možnost získat peníze od mecenášů. Nesouhlasí s tím, že mají ekonomickou náročnost vyšší, akademické obory jsou dle jeho názoru nákladnější. Pokud je něco prioritou vlády, tak se musí rozhodnout, že je chtějí strategicky podpořit z vlastních zdrojů.

Dr. Říha – Dlouhodobě tvrdí, že právo má být profesní program. Ale pak bychom nemohli mít doktorské studium, protože to jsou podmínky pro zařazení mezi profesní programy. Abychom si mohli zachovat možnost habilitací a jmenovacích řízení, tak bychom museli zduplikovat již fungující Mgr. program, abychom měli jeden profesní a druhý akademický. Profesnost je zde potlačována, abychom splnili jinou škatulku legislativy.

Dr. Fontana – To je jeden z důvodů, proč návrh nepracuje s akreditačním popisem profesních programů.

Dr. Greger – Profesně orientovaná bonifikace na něj po proběhlé diskusi nepůsobí moc přesvědčivě. To, že mohou méně získávat granty, z materiálu nepochytil. Osobně se mu to nelíbí. Fix A Bc.+Mgr. má být o tom, co definuje parametry ufinancovatelné kvality výuky a jedním z nich je např. velikost skupin, zohledněná v nějakém optimalizačním mechanismu, aby se to nedělilo uměle. To mu dává smysl, umíme pak popsat onu nákladovost. Zde mu přijde, že diskusi

odvádíme od výuky a je přesvědčen, že se to nemá propisovat do tohoto fixu, ale může to být jako zvláštní balíček či bonifikace v K.

Doc. Brom – Zatím zde zaznamenal odpor proti koeficientu, avšak podporu k bonifikaci v oprávněných případech.

Doc. Stráský – Zde se přidá k většině a vyjadřuje nenadšení, spíš by koeficient nedělal. Dovede si představit *ad hoc* podporu, přijde mu to správné.

Prof. Zima – Všichni mají obavu, že jakmile se stanou profesním oborem, tak si pak nesáhnout na výzkumné peníze. Ministerstvo není schopno potvrdit, zda to tak skutečně bude či nikoliv. Druhá věc je ta, že každý obor je ve své podstatě profesní, a tak budou všechny fakulty argumentovat, proč na tento seznam zařadit i další jejich programy. Je pro to podpořit konkrétní potřebné malé obory, ale nedělal by to plošně.

Doc. Stráský – Několikrát jsme zde žádali o kritéria a seznam malých studijních programů. Protože je rozdíl mezi nutně malými programy ze své podstaty, které malé budou vždy, a reálně malými programy. Bylo by pak snazší podporovat programy, které jsou malé, protože to jinak nejde.

Dr. Fontana – Paní děkanka Lehečková přislíbila poskytnutí jejich strategii do konce února, ostatní fakulty nám již seznam poskytly. Poslední verzi budou mít do konce února. S existencí dvou skupin „malých“ programů souhlasí. Zpracují k tomu materiál na březen či duben.

5) Další postup projednávání

Dr. Fontana – Došlo k mírnému posunu harmonogramu, ale stále platí návrh, že bude ustavena užší pracovní skupina, která by blíže diskutovala a připravovala materiály, a následně širší pracovní skupina, kde by byly zástupci všech fakult + částečný překryv se skupinou první. Poté, co by se na první ze skupin uzavřelo jedno širší téma, tak by jej projednala oponentní pracovní skupina tak, aby k tomu byla zpětná vazba, popř. aby se téma uzavřelo. Témata se mohou rozběhnout paralelně.

Doc. Brom – A návrhy za AS budou projednány v březnu?

Dr. Fontana – Ideální by bylo nominovat v březnu, aby se v druhé polovině března již mohlo nad tématy debatovat.

Dr. Šima – Je dobré mít komisi pracovní a komisi oponentní, ale není mu jasné, kdo by měl být členem které komise.

Prof. Králíčková – Chtějí mít v první ze skupin zástupce nejen z vedení univerzity, ale i zástupce AS, kteří pomohou návrh tvořit. Oponentní skupina má mít zastoupení z každé fakulty, může se potkávat méně často a bude dávat zpětnou vazbu k návrhům, které budou vznikat. Primární úlohou je potvrdit nebo směřovat již připravený návrh. Každá fakulta tam bude mít zastoupení, aby se nestalo, že fakulta bude při klíčových jednáních chybět.

Dr. Šima – Zde je napsáno, že i v té první skupině by měli být zástupci fakult.

Dr. Fontana – Je to tak, že v užší skupině budou ti, kteří se budou tématem úžeji zabývat, v té druhé budou zastoupeni všichni. Členové vedení UK budou v obou skupinách stejní, to je onen překryv. Když se vygenerují 4 delegáti za AS, tak by bylo ideální, aby titíž lidé byli v obou skupinách, není zde neslučitelnost pozic.

Dr. Štašná – Ta první skupina je více *ad personam*, abychom obecně zachytili odlišné názorové proudy. Oponentní skupina pak bude mít zástupce fakult, kteří budou zastávat názor své fakulty.

Prof. Zima – Náš zástupce nám může říct, co vedlo skupinu k rozhodnutí napsat návrh tak, jak je. Naopak když tam alespoň překryv 50/50 bude, tak bude pozitivní i pro tvorbu dokumentů. Překryv by neviděl jako dramatický problém.

Dr. Šima – Když to má být *ad personam*, tak jak se vygenerují zástupci fakult?

Dr. Fontana – Část fakult nám již napsala. Předpoklad je, že budou všechny, které ještě nedodaly, vyzvány, aby zástupce dodaly. V oponentní skupině zástupce musí být jmenován, a pokud by chtěl tento zástupce pracovat i v první skupině, tak tu možnost mají.

Doc. Brom – Za AS by navrhovala zástupce Ekonomická komise, a na svém březnovém jednání. Je třeba vyřešit i otázku doktorandských stipendií, nynější skupina pro doktorské studium není tou, která by definovala vzorečky, probírá primárně studijní věci. Poté ale může být uspořádán kulatý stůl, kde se sejde tato komise, Ekonomická komise a Studijní komise. Ale nejdříve musíme mít nějaký konkrétní návrh.

Dr. Farkaš – Kdo je ve skupině za Ekonomickou komisi?

Doc. Brom – To se bude navrhovat v březnu, budou to čtyři zástupci. Jakmile se skupina dobere k prezentovatelnému výsledku, tak jej bude moci představit zde na senátu. To se týká i debaty o studentokreditěch.

6) KENy

Prof. Králíčková – Přístup ke KENům, ke kterému se kloní nejvíce, je udělat si sondáž, pilotní studii. Prvním problémem je ale mít data, a to kvalitní a napříč celou univerzitou. Je třeba mít kompletní dataset. Z účetnictví se dá vytáhnout mnohé, ale jak jsou tato data čistá, přesná či srovnatelná je druhá věc. Nyní by se klonili k tomu udělat si pilotní studii, kde bychom se podívali na vyčíslení nákladů na lidskou práci, materiální a provozní náročnost, infrastrukturální zázemí. Jak by měla být sondáž provedena by se měla bavit zde zmíněná pracovní skupina.

Dr. Fontana – Je možné, že výstupem bude, že nebudeme mít KEN jako infrastrukturní, ale bude např. zohledňována velikost oprávněně malých oborů. Je třeba to ale projednat na pracovní skupině.

Dr. Krylov – Chápe, že např. u humanitně zaměřených fakult narostla náročnost studia. U přírodovědných oborů však náklady také rostly. Poměrově rostou náklady všude. Je tedy otázka, zda změna KENů něco reálně přinese. Pokud někde ubereme, tak ubereme na úrok těch, kteří z toho doposud profitovali, ale neprofitovali z toho neoprávněně.

Dr. Šima – KENy nebyly v 90. letech určeny s ohledem na reálnou ekonomickou náročnost, ale bylo to stanoveno tak, jak to bylo za komunistů, v roce 1993. Pak se v roce 1995 rozevřely nůžky KENů ještě víc a od té doby to tak zůstalo.

Od té doby se relativně více zvýšily mzdové náklady na úkor jiných nákladů. Nechal by ale tyto úvahy a propočty na tu pracovní skupinu.

Dr. Krylov – Kdyby nebylo externí grantové financování, tak by na tom i oni byli mzdově podobně, jako humanitní fakulty. I když je PŘF z ohledu vědeckého výkonu nejvýkonnější, tak nemají nejvyšší platy.

Doc. Fišer – Je otázka, zda nedošlo v průběhu doby k naší adaptaci na situaci, která jako taková není správná.

Dr. Pavlík – Bude těžké to udělat a vše řečené zohlednit. Adaptace zde byla, byla disfunkční a odchýlili jsme se od poslání, které jsme měli. Vzdělávat se na plný výkon nešlo, protože jsme museli hledat peníze jinde a odchýlili jsme se od našeho původního vzdělávacího poslání. To ale nejde dost dobře podchytit v rámci takovéto analýzy. Shodněme se na důstojné mzdě a vyjdeme z ní, jinak zde vždy bude pocit křivdy.

Prof. Černý – Bude to těžká práce a bude se hodnotit něco, co je výsledkem adaptačního procesu. Některé obory s více penězi změnily výuku tak, že je náročná personálně i přístrojově. Je však otázka, zda tak náročná musí být, to však v této interní analýze nezjistíme. Zjistíme to, zda se odlišuje stávající finanční náročnost od pomyslného koeficientu, který má. Nezjistíme ale objektivní náročnost oboru např. v mezinárodním srovnání. Aby to bylo uděláno pořádně, tak by bylo třeba srovnat i mezinárodní čísla, kolik stojí výchova jednoho lékaře či jednoho přírodovědce v zahraničí, ale to zde asi nezvládneme spočítat. My se tady budeme hrabat v lokálním rybníčku, máme zde uzavřené množství peněz, o které se budeme přetahovat, ale jsme součástí globálního prostoru, v rámci nějž bychom měli být konkurenceschopní. Měli bychom generovat co nejvíce mezinárodních studijních programů pro samoplátce, které je nutné nacenit podobně jako ve světě. Pokud nemají obory enormní platy, tak dojdeme k tomu, že peníze designují, jak je obor finančně náročný uvnitř.

Prof. Králíčková – Letos international advisory board bude jednat nejen o vědě, ale i o ekonomických věcech a věcech spojených se studiem. Když zde byla paní rektorka Oxfordu, tak věci okolo financování probíraly. I oni mají colleagues, kde kdyby neměli zahraniční studenty, tak nemají prostředky pro výuku domácích studentů. Potřebujeme mezinárodní kontext, kontakty k tomu máme, chceme toto porovnat. Je otázka, zda nám to nějak reálně pomůže či nás to utvrdí v tom, že i oni mají vlastní adaptaci na jejich realitu.

Prof. Černý – Ptal se kolegů ze zahraničních univerzit a dospěl k názoru, že jedno z řešení je mít světově uznávaného garanta studijního programu, který bude garantem kvality tohoto programu, a výrazně rozevřít platové nůžky mezi tímto člověkem, vybraným v mezinárodním výběrovém řízení, a jeho podřízenými. Díky němu pak bude zajištěna personální excelence, není možné vybírat si lidi jen v našem českém rybníčku.

Prof. Králíčková – Některé obory v zahraničí mají např. méně předmětů, ale za více kreditů a nemají ta výuku tak moc rozdrobenou ani v rámci jednoho studijního programu. Máme moc předmětů, to je ale systémový problém.

Doc. Fišer – Souhlasí s tím, že to bude náročné. Nápad s radou/boardem je dobrý, ale je zde velké nebezpečí, že my, abychom to mohli srovnávat, tak musíme srovnávat srovnatelné věci. Když se jinde učí jiným způsobem, tak se nám poučení nabere těžko. Každopádně zkušenost z britských univerzit a medical schools má stejnou.

Dr. Krylov – Děkuje za to, že do evaluace bude vzat i mezinárodní board. Na příští rok se připravuje peer review, systém hodnocení, kde budou i zahraniční hodnotitelé z našich benchmarkových univerzit. Podobným způsobem, byť v menším měřítku, by bylo možné to udělat i zde – s podobnými univerzitami, jež mají podobně poskládané programy. Když jsme schopni to udělat u vědy, tak bychom měli být schopni to udělat i u studia.

Doc. Dolejší – Musíme si říct, co umíme udělat a co ne. Vždy ale budeme řešit otázku podpory vědy a podpory studentů. Pokud chceme dosáhnout toho, aby byli studenti světově kompatibilní, aby např. mohl pokračovat v doktorátu v zahraničí, tak musíme mít i personál na světové úrovni, který musí mít peníze na to dělat vědu a světové úrovni. Magistr nás sice vždy něco stojí, zaplatím ho z vědeckého programu, ale doktorand si může náklady na své studium odpracovat.

Dr. Šima – Je dobře se podívat i na zahraniční praxe a na analýzy, tak jej také stejně jako prof. Černého zaujala forma vůdčích míst, což je něco odlišného, ale zároveň unikátního.

Doc. Brom – Co se týče časového období, tak jsme původně měli být hotovi do konce roku, ale když budeme mít v říjnu hotovou první sondáž, tak budeme rádi. Druhá věc, v kontextu toho, co napočítat schopni jsme a nejsme – a to je malý společenskovědní obor versus velký společenskovědní obor. Tam předpokládá, že je konstantní přístrojová náročnost. Napočítat se dá ideální průchod oboru: kolik má obor studentů, kolik by měl mít předmětů a z toho vyplyne, kolik je individuální práce, když mám v ročníku 5 versus 200 studentů. Z toho můžeme napočítat, kolik potřebuji zaměstnanců na oborech, když budeme předpokládat, že mají stejnou mzdu. Z toho pak spočte, o kolik je dražší student na malém oboru vs. velkém oboru. Z toho můžeme vyvodit individualizovaný KEN pro malé obory. To se dá udělat v relativně krátké době a pak vést debatu o tom, co s čím srovnávat. Pokud bychom chtěli přepočítávat KENy, tak toto je jedna malá podmnožina celého problému. Když ani toto nezvládneme, tak rozhodně nezvládneme přepočítat KENy jako celek. Toto je jeden z dílčích kroků, které bude třeba udělat bez ohledu na sondáž.

Prof. Černý – Jedním z indikátorů s vypovídající hodnotou je i počet studentů, které lze odučit v pregraduálním studiu. Dokáže si představit, že to může zajímavě korelovat i s tím, nakolik je práce autentická, nakolik je práce originální. Zajímalo by jej, jak by dopadlo porovnání u různých oborů. Vypovídalo by to o tom, jaké jsou personální nároky na absolventy oboru. Jsou obory, kde školitel zvládne za rok zpracovat deset diplomantů a je to oborový standard, což je jednou z metrik, která může vypovídat o náročnosti studia. Na jiných oborech však mají diplomové práce povahu výzkumných projektů a školitel nezvládne odvést více jak jednoho či dva diplomanty za rok, jelikož se jim musí věnovat více individuálně.

Dr. Pavlík – Závěrečné práce jsou povinnou součástí výuky pregraduálních studentů a je tedy nutné si je rozdělit. Pro něj je jarní semestr čistě jen o tom, že vede práce.

Mgr. Krause – Chtěla říct to samé. I na FTVS vedou doktorandi hodně prací, protože mají hodně studentů a nemá to kdo udělat. Dělá to na úkor vlastního volného času i na úkor vědecké práce.

Doc. Brom – Děkuje, z řečeného pochopil, že tato metrika nemusí mít návaznosti na KENy – FTVS má jiný průměrný KEN než FHS.

Dr. Krylov – U nich na fakultě jsou masově vedeny práce bakalářské. Ale u diplomových prací je třeba se diplomantům individuálně věnovat, naučit je laboratorní práce a dohlížet na ně. V jiných oborech jsou samozřejmě práce rešeršního typu, kdy je možné odvést více osob, ale na PřF to tak nelze dělat.

Dr. Říha – Souhlasí s řečeným a má za to, že indikátor závěrečných prací není pro určení náročnosti výuky vhodnou metrikou.

Doc. Brom poděkoval všem za účast na diskusi, pokračování bude v březnu na základě dalších materiálů.

Zapsala: Amáta Vohradská, tajemnice AS UK

Za správnost: doc. Cyril Brom, Ph.D., předseda Ekonomické komise AS UK